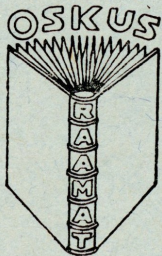

ÕPPINUD TÖOLISE JA MEISTRI
KUTSEEKSAAMI KAVAD
TRUKILADUMISE TÖÖALAL

Kirjastus-Kooperatiivühing „OSKUSRAAMAT”

Tallinn, 1939

ARA PT 383 263

Kinnitan,
V. Päts
Haridusministri eest
Ministriabi.
Tallinn. 22. apr. 1939.

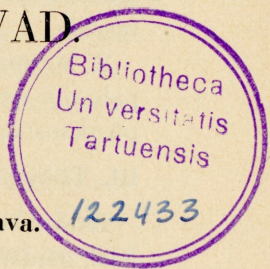
ÕPPINUD TÖOLISE JA MEISTRI KUTSEEKSAAMI KAVAD.

2

Kava nr. 1 - III.

Trükiladumise tööala.

A. Õppinud töolise eksamikava.

I. Pikemaajalised katsedööd.

1. Lihtladu, milleks ette nähtud ühe raamatu küljendi või ajakirja veeru ladumine käsitsikirjutatud käsikirja järgi. Silmas tuleb pidada lihtlao-reegleid, vältida trükivigu ja rõhku panna töö kiirusele. Tööaeg 1½ kuni 2 tundi.

2. Aktsidentstöedest - üks või kaks järgnevalt loetelduist - eksamikomisjoni valikul: raamatu-tiitel, tabel või tabelipea, ärikaart, arveplank, kirja-pea, ringkiri, kuulutus, kutsekaart. Töö tekst (käsi-kiri) ja paberikaust antakse eksamikomisjonilt, kutsetaotleja määrata jääb laokaust ja kirjade valik. Töö kestus - kuni 2 tundi.

Norm vähemalt 1000 tähte tunnis ühes ära-panekuga.

Märkus: Eksamikomisjoni juuresolekul peab kutsetaotleja valmistama aktsidents-töö kavandi.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

6 17694760

II. Lühemaajalised katsetööd.

1. Kirjaliikide tundmine (tähelepanu ja silma-teravuse määramiseks). Selleks kutsetaotlejal tuleb mitmet liiki segiaetud tähed kuuluvuse järgi sorteerida.

2. Vormide järjestamine (pappnelinurkadega või paberile märkimisega). – 4, 8, 16 ja 32 lehekülge püstkaustas ja 4, 8 ning 16 lehekülge põikkaustas.

III. Töövõtted.

Eksamikomisjoni määramisel tuleb kutsetaotlejal näidata neid töövõtteid, milliseid ei esinenud praktiliste katsetööde tegemisel.

IV. Seletused katsetööde kohta.

Katsetööde arvustamine ja arutamine materjali, töökäigu, tööaja ning muude tööga ühenduses olevate küsimuste suhtes.

V. Teoreetilised teadmised.

a) Kutsetaotlejaile, kes on lõpetanud tööstuskooli Haridusministeeriumi poolt vastavaks tunnustatud rühma.

1. Tüüpmaterjalid. Kirjaliigid (antiikva, gooti jne.). Kirjakraadid punktides ja nende nimetused, kirjakõrgus, kirjajoendus, kursiiv- ja kirjutuskirja käsitsemine; täidismaterjalid. (Kirja graveerimine käsitsi ja masinatel. Kirja metalli koosseis. Tüpoograafiline punkt. Kirja valamine. Kvantumi arvestus.)

2. Materjalid. Trükivärvid, paber, paberi ja kartongi sordid, paberi normaalkaust (Din-kaust).

3. Tööriistad ja töövahendid. Rivik, riviku õige seadmine, ladumisjoonik, laudik, naaskel, pinsett, tenaakel, divisoor.

4. Ladumise tehnika. Hea ja halb võte, rea sulgemise reeglid; kirjawahemärgid, sõnade poolitamine; liittähed (ligatuurid), lühendid; korrektoortõmmis, korrektuurimärgid, korrektuuri tegemine, masinarevisjon; ärapanemine.

5. Raamatuladumine. Taande määramine, harvendatud ladu, sõrendamine, vajakrida, küljendamise, justeerimine, algus- ja lõppküljend, eestiitel, peatiitel, jaotiitel, moto, pühendus, eessõna, sisuloend, küljendinumbrid, küljenditiitel, signatuur ja norm, pealkirjad, tekstimärkus, allmärkus, ääremärkus; raamatukaas ja selg.

6. Tabeliladumine. Tabeli lahtrite arvutamine, tabelipea, tabelijalg; joonte käsitlemine.

7. Aktsidentstööd. Tehnilisi nõudeid; kolmikrealangud; kahe- ja enam-värvitrüki vormid.

8. Mitmesugused teadmised. Kuldlõige; kummutamine (plokeerimine); käsikirja ulatuse arvutamine. Stereotüüpia. Puulõige; tsinkograafia, autotüüpia. Mitmevärvitrükk.

Märkus: p. 8 loeteldud küsimustes tuleb nõuda ainult üldteadmisi seoses trükiladumise käsitlemisega.

b) Kutsetaotlejaile, kes ei ole lõpetanud tööstusõpilastekooli Haridusministee-

riumi poolt vastavaks tunnustatud rühma.

1.	}	Vaata eelmine punkt V – a.	}	Vastavalt tööstus-õpilaste-kooli õppekavadele, viimaste üldises ulatuses.
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9. Eesti keel ja äriline kirjavahetus.				
10. Joonistamine ja joonestamine.				
11. Tehniline füüsika ja keemia.				
12. Arvepidamine ja kalkulatsioon.				
13. Kodaniku- ja käitisõpetus.				

B. Meistrieksami kava.

I. Pikemaajalised katsedööd.

Selleks on ette nähtud tööoskusameti määramisel kaks ühe- või mitmevärvilist ladumistööd. Valmistamise aeg – mitte üle kahe nädala. Peale selle tuleb tööoskusametile esitada viis korralikku masinal tehtud tõmmist ühes juurdekuuluvate eeskujulike kavanditega.

II. Lühemaajalised katsedööd.

1. Korrektuur. Eesti- ja ühe vöörkeelse halva käsikirja korrektuuri lugemine ja vigade märkimine õigete, üldtunnustatud korrektuuri-märkidega.

2. Halva aktsidentslao arvustamine ja selle parandamine uue kavandi tegemise näol.

3. Vormide järjestamine. Rohkem ette tulevate püst- ja põikkaustaliste trükipoognate lehekülgede järjestamine.

III. Töövõtted.

Eksamikomisjoni määramisel tuleb kutsetaotlejal näidata neid töövõtteid, milliseid ei esinenud praktiliste katsetööde tegemisel.

IV. Seletused katsetööde kohta.

Katsetööde arutamine materjali ja selle valiku, töökäigu, tööaja ja muude tööga ühenduses olevate küsimuste suhtes.

V. Teoreetilised teadmised.

1. Tööriistad ja töövahendid. Regaalid, tähekestid, kirjade valik (puitkirjad). Jooned, äärised, kaunistused. Rivik, riviku õige seadmine, ladumisjoonik, laudik, naaskel, pinsett, tenaakel, divisoor.

2. Käsikirja arvutamine. Eksamikomisjonilt esitatud raamatu või kataloogi käsikirja ümberarvutamine trükilehekülgedeks.

3. Kausta määramine. Laokaust vastavalt antud paberile ja trükikaust ehk trükiasetus paberil.

4. Ladumismaterjalist. Jooned, äärised, ilustused, vinjetid, polütüübid, kapiteeltähed; klišeed ja nende korraldamine.

5. Erilised laoliigid. Raamatuladu. Ajaleheladu. Värsiladu. Draamaladu. Kataloogiladu. Matema-

tika- ja keemialadu. Kalendriladu. Tabeliladu. Noodiladu. Sõnastikuladu. Reaalune tõlge. Aktsidentsladu (kirjaliigid, realangud, plokkladu, toonplaadid; aktsidentsladuja).

6. Tüpoograafiline süsteem, kirjakõrgus; valusedel; trükkitina koosseis.

7. Tähtsamaid teoreetilisi teadmisi muu tehnika alal.

- a) Ladumismasinad ja nende tähtsus. „Linotype-“, „Intertype-“, „Typograph-“, „Monotype-“ ladumismasinad.
- b) Trükimasinate süsteeme; nende töövoime. Tööaja kokkuvõid trükimasinate juures.
- d) Stereotüüpia. Matriits, metall, valatis.
- e) Kirjavalmistamine. Tempel, matriits ja valamine.
- g) Galvanoplastika. Matriits, grafiit, vann, anood-katood, vase sadestumine, galvaano-kliše aluse valamine, justeerimine (p. g. tuleb nõuda ainult üldteadmisi seoses kutseala käsitlemisega).
- h) Reproduktsioontehnika. Puulõige. Joonkliše. Võrkkliše (autotüüp). Kivitrükk. Ofsett-trükk. Sügavtrükk.
- i) Paber. Toorained. Puumass. Tselluloos. Paberivalmistamine käsitsi. Satineerimine. Trükipaber. Kirjutuspaber. Puusisaldavusega ja puuvaba paber. Din-

kaust. Paberi proovimine. Paberi jook-
susuund. Paberi hindu.

j) Värvivid. Toorained. Ajalehevärvivid. Raa-
matu-, aktsidents- ja illustratsioontrüki
värvivid. Kirjud („värvilised“) värvivid. Lakk-
värvivid. Mineraal- ja keemilised värvivid.
Kattevärvivid. Lasuurvärvivid. Toonvärvivid.
Kopeervärvivid. Pronksvärvivid. Värvide
õpetus.

k) K õ i t m i n e. Voltimine. Kokkuvõt-
mine. Poognate kontrollimine. Õmble-
mine. Lõikamine. Brošeerimine. Kõite-
viisid. Lõikamis-, õmblemis- ja perfo-
reerimismasinad.

8. Teadmised trükikunstiaja-
loost.

9. Joonistamine ja joonestamine.

10. Kalkulatsioon.

11. Käitisõpetus.

12. Arve- ja raamatupidamine.

Vastavalt
tööstus-
koolide õppe-
kavadele, vii-
maste üldises
ulatuses.

Seletuskiri eksamikavadele.

1. Tööoskusamet määrab kutsetaotlejaile eksami-
kavas nimetatud pikema- ja lühemaajalised katse-
tööd. Nende määramisel tuleb arvesse võtta ka
eksamiõiendaja praktikat ning vastavalt sellele mää-
rata tööde täitmine ja vältus. Soovitav on, et
katsetööd korraldatakse suuremas tööstuses, mis
on varustatud kõigi nõutavate masinate ja töö-
võimalustega.

2. Tööde hindamisel arvestatakse töö korra-
likkust, täpsust, õigeid ja otstarbekaid töövõtteid,

puhtust, head maitset ja tööks kulutatud aega. Kui meistrieksami õiendaja on enim sooritanud õppinud töölise eksami, siis tuleb temalt nõuda ainult neid teadmisi, mis on erinevad meistrieksami kavas tähendatud ülesannetes. Vastasel korral tuleb kutsetaotlejale esitada küsimusi ka õppinud töölise eksamikava ülesannete piirides. Hindamisel tuleb arvestada eeskätt neid teadmisi, mis moodustavad tähtsama ja kandvama osa katsetatavast tööalast. Meister peab peale oma eriala omama tööjuhtimise ja organiseerimise võimeid ning tundma töökodade sisseseadeid ja nende varustamist tarvisminevate masinate ja töövahenditega. Meistritöö peab näitama isikulist omapära ja tööviisi. Esitatavad tööd peavad tõestama, et katsealune ladumistööd hästi tunneb, et ta oskab määrata vormi ja värvi ja anda tööle säärane kuju, mis rõhutab töö eesmärki ja otstarvet.

3. Eriala teoreetiliste teadmiste kontrollimisel nõutakse neilt kutsetaotlejailt, kes on lõpetanud tööstusõpilaste-kooli Haridusministeeriumi poolt vastavaks tunnustatud rühma või sellele vastavad kursused, kutsealasse puutuvaid teadmisi üldises ulatuses, seejuures piirdudes üksikute küsimuste esitamisega, kuna see ala on koolis juba hinnatud.

4. Neilt kutsetaotlejailt, kes ei ole lõpetanud tööstusõpilaste-kooli või sellele vastavaid kursusi, nõutakse peale erialasse puutuvate teadmiste veel kavas ettenähtud üldhariduslikke teadmisi, tööstusõpilaste-koolide õppekavade piirides.

5. Kodaniku- ja käitisõpetuse ning erialaliste teoreetiliste teadmiste kontrollimine teostub suuliste vastuste kaudu.

Teiste teoreetiliste katsete hindamise üle, kui võrd neid tuleb õiendada suuliselt ja kui võrd kirjalikult, otsustab tööoskusamet.